

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

28. szám.

Debrecen, 1929 július 13.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Szózat ifjainkhoz!

A Berettyóújfaluban 1929 június 30-án kezdődött református diákkonferencia megnyitáskor elmondta F. Varga Lajos esperes.

Kedves Fiaim! Ne tünjék fel előttetek visszasan az, hogy „Kedves Fiaimnak“ szólítalak benneteket. Magyar embernek jól esik az, hogy a nála fiatalabbakat „Fiaimnak“ szólítsa még akkor is, ha nők is vannak azok között, akikhez szól. Nemcsak a közöttünk levő különbség hatalmaz föl s késztet arra, hogy így szólítsalak Benneteket, hanem kiváltképpen azok az érzések, amikkel szívemhez ölelve tartalak Benneteket. Ezeknek az érzéseknek a melegségét óhajtom belétek szuggerálni most, amikor először van alkalmam szentegyházunk ily impozáns ifjúságához szólni. Éreztetni akarom Veletek, hogy nem idegenek vagytok rám nézve, hanem egy kedves családnak a sarjadékai.

Igen!... A „Fiaim“ megszólítással föl akarom ébreszteni azt a jól eső tudatot, hogy egy kedves családnak a tagjai vagyunk, annak a családnak, melynek feje a mi Urunk, a Jézus Krisztus. Azt hiszem, hogy ekként nem csupán „egy öreg bácsi“ vagyok rátok nézve, hanem egyuttal „evangélista“ is, „evangélista“, aki nagy örömet hirdetek tinétek, az abbéli örömet tudniillik, hogy nem is annyira mi szólítottunk ide Benneteket, hanem szentegyházunk dicső fejedelme, az Úr Jézus.

Igen!... Ő adta az impulzust, hogy ide seregeltessünk Benneteket, hogy láttassa, érzékeltesse Veletek országának fényességét, tisztaságát s egy dicső cél felé törekvésre egybeolvasztó melegségét.

Én biztosan tudom, hogy közületek akárhány-nak nemcsak térbeli távolságot kelle vala leküzdeni, hanem azokat a korlátozó határokat is, amelyek a mi Urunk Jézus országától elválasztják a világi élet mezejét. Az anyyiaktól, de anyyiaktól megtaposott széles útról jöttetek át arra a keskeny ösvényre, amelyen — fájdalom! — aránylag vajmi kevesen járnak a föld vándorai közül.

Hogy mily közbevettetés vagyon a két úton járás között, azt akkor fogjátok igaz valóban látni, megtapasztalni, ha beletemetitek szemetek nézését abba a fényességbe, amelyet a világ-világossága áraszt az övéire.

A szélesre taposott utakon járókat is valami-nemű fénylés, ragyogás vonzza, csábítja, sodorja előre és előre s azt hiszik, azt tartják, hogy ez az üdvösség egyedüli útja, mert ezen járva táplálhatják kény és kedv szerint testi kívánságaikat, a szemeknek bujálkodását s a léleknek kevélységét. Azt nem látják, nem tudják, hogy az a fénylés, ragyogás, amely őket elbűvölve tartja, pokoli sötétség ahhoz a fényléshez s ragyogáshoz képest, amit a világ-világossága, Urunk, a Jézus áraszt az övéire. Azt sem látják, nem is sejtik, hogy az ő útjokon a Sátán vezérkedik, a maga pokoli vigyorgásával s juttatja őket lejtőről-lejtőre, miglen egyszer csak — ki előbb, ki utóbb — az infernalis mélységbe zuhannak. Mindezt csak azok láthatják tisztán, világosan, akik arról a szélesre taposott világ-útról, a keskeny úton elérhető ország atmoszférájába jutottak... Micsoda perspektíva!... A Sátán diadal-útja romokkal, hullákkal s mindennemű undoksággal rakva... És a százezrek, a milliók ezt nem látják, látni nem akarják!... Pros Pudor!...

Mi azért seregeltettünk itt össze Benneteket, az Úr Krisztus zászlaja alatt, hogy mindezt meg-lássátok. Hogy a hamis fénylés-ragyogás világából átjutva a tiszta fénylő világosság országába, ennek jóságát, szépségét, melegségét izleljétek, kóstoljátok: mily édes az Úr azoknak, akik Őt szeretik!

Ezt óhajtuk első helyen tenmagatokért, hogy legyetek tiszta edények és nem rondaság össze-törött cserépjéi... Aztán családotokért, hogy legyetek viruló sarjak s nem senyvedő útszéli gazok!... Aztán szentegyházunkért, hogy legyetek az Úr házában szépen kifaragott oszlopai és nem düle-dező romok!... Aztán hazánkért, nemzetünkért, hogy legyetek sana membra, — et non cadaver Hungariae!... És mindenek felett magáért a mi Urunkért, hogy legyetek az Ő dicsekedése és nem szomorítói.

Kedves Fiaim! Láttam egy gyönyörűséges, szép erdőt, sudaran felnövekedett cserfákkal, lombkoronás tölgyekkel, felhőkben mosakodó cédrusokkal. A ti ismerőseitek, a ti rokonaitok, a ti testvéreitek, a ti atyáitok voltak ez erdő... S látnom kellett ezt az erdőt szörnyű vihartól megtépdesve, megszagatva, ledöntve, csonkokká téve... Hatszáz-ezernyi csonk sirattatta, zokogtatta velünk a gyö-

nyörű erdő letarolását... A ti ismerőseitek, a ti rokonaitok, a ti testvéreitek, a ti atyáitok voltak e csonkok... A szörnyű vihar tovaúgása után e csonkok látása a reménytelenség gyöttrő érzéseivel fojtogatott... S ma látok e csonkokból kisarjadt fiatal erdőséget, neki sudarodó cserfákkal, tölgyekkel, cédrusokkal... Ti vagytok ez erdő kedves Fiaim!

S a reménytelenség bús-bánatos érzéseit fölváltja bennem az az édes reménykedés, hogy: van még jövője nemzetemnek s szentegyházamnak, van! mert jó Istenünk kegyelméből van ifjúsága hazámnak, ifjúsága, amely nő, izmosodik, virágzik, viharálló, gyümölcsöző lesz.

E reményem valósulásához vigyen közelebb jó Istenünk az itteni konferenciáttal is!... A mi Jézusunk országának fénye, édessége, melegsége áradjon ki reátok s olvasszon egybe Benneteket abban a szent akaratban, hogy: akár éltek, akár haltok, mindenkor az Úréi lesztok... Ezzel a konferenciát megnyitottnak nyilvánítom.

Papmarasztás.

Ma már a legtöbben csak nevét ismerik és mint „*mumus*“-t emlegetik az újabb lelkészválasztási törvényről való vitatkozás közben. Pedig érdekes dolog az, hogy idők során hogyan fejlődött s hogy módosult a jelentése a „*marasztás*“-nak, amely nemesak a papokra, hanem a tanítókra is tartozott.

Ide iktatom *Kiss Kálmánnak*, a szatmári egyházmegye történetéről írott könyve 116. lapjáról a következőket: „A reformáció kezdetén kevés lévén a papok száma, az egyházak egymásra árvereztek, hogy papot kaphassanak. E végből midőn az év vége felé közelgett, megkérdezék lelkészök és illetőleg tanítójukat: megmarad-é? Ekkor azok előadták kívánságaikat s ha az egyház hajlandó volt azokat teljesíteni: megmaradtak. Ez bejelentetett a vizitációnak s azáltal az e. m. gyűlésnek, amely ez ügyben véglegesen döntött.

Később a *marasztáson* megváltoztak a belhivatalnokok szaporodásával a dolgok s a marasztás inkább árlejtéssé változott stb.

A meg nem maradó *változásba* tette magát s elbocsáttatott.“...

Ez volt hát az a hírhedt papmarasztás. Jó, hogy a haladó idő átsuhant felette. Törvényes intézmény volt ez tehát. Elavult. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Ma már úgy áll a helyzet, hogy nem mindig szeretünk ott szolgálni, ahol több a provent meg szénaváltság és garaspénz, hanem túl a vasútállomáson, köves úton és valamely egyháznak „kultúr hely“ voltán azt is nézzük, hogy az Isten által adott tehetségeinket hol tudjuk leginkább gyümölcsöztetni Isten dicsőségére s földi anyaszentegyháza javára.

De ezen a magunk által történő selectáláson kívül kívánatos, hogy az anyaszentegyház is tegye meg ugyanazt. Azért üdvözlöm örömmel azt a zsinat által hozott újítást, hogy a kerületek is

beleszólnak abba, hogy egyes helyekre csak bizonyos szolgálati év után pályázhatnak ifjú lelkipásztorok.

A magam részéről még többet szeretnék. Számon és nyilván kellene tartani azokat a lelkészeket, akikben különös és hasznos tehetségek nyilatkoznak meg és nekik megfelelő szolgálatba kellene juttatni őket. Ez az új idők egyházpolitikája lenne. Most az ilyesmi csak esetlegesen történik meg, legfeljebb az illető egyéni akciója folytán, (magasabb szempontból nézve az Isten lelke vezérli: ez a theocentrikus nézet) de nem intézményesen. Bele férne pedig ez a zsinatpresbiteri rendszerbe, ahogy más egyéb belefér.

Miért kapáljon az, aki alkalmasabb kapagyár igazgatására, miért legyen betűszedő, aki jobb ujság és könyvirónak, miért emésztődjék veszekedő kispétereikkel és kötekedő nagypálokkal az, akinek Martinuzzi volna megfelelő ellenfél?? Miért legyen parókhús az, aki mint ifjúsági mozgalmak vezére többet tud tenni?... stb. stb.

A régi „*papmarasztás*“ idejében voltak osztógyűlések, ahol elrendezték a helyet változtató belhivatalnokok dolgát évenként. Ez ne jöjjön vissza, de legyen gond arra, hogy ha van ecclesia militans, mindenki fegyverzetének megfelelő helyre kerüljön.

Kósa Béla.

Levél a Szerkesztőhöz.

Tekintes Szerkesztőség!

Első cikkem bevezető soraiban kijelentettem, hogy *mint laikus* tisztán külsőségeket írok meg; tényeket, melyeket *mindenki* lát és amelyek igen sokunkat állandóan botránkoztatnak. Azt is említettem, hogy senki réjtjéből nem akarok rendet vágni, ezért nem is szállok vitába. Arra gondoltam *akkor*, hogy esetleg *elvi* szempontokból lehetne vitát indítani. Ebbe nem akartam belemenni, mert hiszen *célom csak az volt*, hogy a félszegségekre felhívjam az illetékesek figyelmét.

Elvi vita helyett azonban a D. P. L. 26. számában kaptam egy személyemet erősen bántó kirohanást, amely megerősít régi tapasztalatomban: mi, reformátusok, ha nekünk nem tetszött hallunk (olvasunk), nem szeretettel felvilágosítani, nem érvekkel meggyőzni akarunk, hanem mindjárt botlat, ennek is a boldogabb végével argumentálva — intézzük el az ügyet és a végén odaszúrjuk: — „A névtelen válaszára reflektálni nem fogok.“ — Ami persze a legkényelmesebb álláspont.

Nem vitatkozom most sem, de mert személy szerint ért bántás, kötelességem (és jogom) reflektálni a — „Levél a Szerkesztőhöz“-re.

Cikkeim mindig névalírással jelentek és jelennek meg. Hogy miért maradt el a legutóbbi alól, — én nem tudom. Talán a Szerkesztőség. Jó pár száz írásom jelent meg. Soha nem névtelenül, mert mindig vállaltam és vállalom a felelősséget. Soha nem írtam személyek ellen. Soha senkit — akarattal — nem bántottam. A legkevésbé, amit *önzelen* munkámért elvárhattam: engem

se bántson senki. Tessék az állításokat megcáfolni, tessék a tételeket érvekkel helyesbíteni, — de nem kicsi személyek ellen Don Kihot-oskodni. Aki tudós és hivatott másokat tanítani, az elvekért érvekkel harcoljon!

Ami a D. P. L. nivóját illeti, arra elsősorban a Szerkesztőség hivatott vigyázni. Ha cikkeimet megjelentette, bizonyosan van oka rá. Utóvégre ez a Lap nem csak az elvont tudományok és tudósok számára készül, hanem az egyháztagnak is, ennélfogva a magyarul, sőt magyarán megírt olyan írásokat is kell hoznia, melyek a nép észjárását tükrözik vissza. Az ilyen cikkekből is lehet tanulni! És úgy vélem, hogy nem az az 1—2% tudós az eklézsia, — hanem a nép.

Köszönöm azonban a levélben említett új adatot: — Debrecenben Kálvinista (? református!) körmenetet tartottak az oltáriszentséges körmenet ellensúlyozására! — Gyönyörű dolog! — Ezzel összefügg saját legújabb — igen szomorú tapasztalatom: *Budapesten az egyik református egyházrész gondnoka a róm. kath. úrnapi körmenetre éppen úgy feldíszítette házát, mint katolikus szomszédai* (azon az utcán vonult el a processzió). — Hát nem jogosan félti a nép ősi református hitét, vallását?!

Ami irtam, — megírtam, fenntartom. Nem személyeket, intézményeket támadtam, senkit, semmit, csak mélységes aggodalmamnak adtam és fogok adni kifejezést igen sokadmagam, — „a légió“ — nevében. Nép közt éltem, élek, — én ismerem őket.

Akinek pedig Isten kegyelméből nagyobb fokú tudás, tekintély adatott, az szálljon le a magas lóról a nép közé, itt gyűjthet adatot, anyagot további búvárokodásaihoz. A nagy magasságból fölnyeneskedni (és sértegetni) még nem bizonyítja a tudósi állapotot! — Béke velünk!

Kérem a Szerkesztőséget, hogy ezt a pár sort közölje és nevemet ne hagyja el írásaim alól.

Vagyok tisztelettel, nagyrabecsüléssel Krisztusban szolgatársuk

Horváth E. János,
nyug. főv. isk. igazgató.*

Az ifjúságért.

Előző két cikkemben a házi istentiszteletek fontosságáról s az egyházi és világnézeti munka különbözőségéről szóltam. Szilárd meggyőződésem ugyanis az, hogy az egyéni és családonkénti kegyesség megléte nélkül, hiabavaló sóvárgás az egyház megújulásáról beszélni, még kevésbé a világi közélet újjászületéséről. Olyan emberek, akiknél nem a Biblia áll a lelki és szellemi táplálkozás

* Azt hisszük, az érzékenység túlzott. Szele M. levele semmiesetre sem volt személyt bántó. Viszont abban Horváth igazgató úrnak van igaza, — ezt az álláspontot foglaltuk mindig el — hogy az ilyen észrevételeknek jobb napvilágot látni, akkor is, ha a tudományos kritikát nem bírják el. Egyébként — ismétljük — ez a laikus hang nem szerény újságcikkekben, hanem sokszor kormányzásra jogosultak nagyképpű ítélkezésében is érvényesül.

középpontjában, sohasem lesznek képesek Isten dicsőségéért a nagy harcot megkezdeni és folytatni. Távol áll tőlem nagyapáink és apáink közül bárkinek a megbántása azzal a megállapítással, hogy református egyházunk elesett állapotban van s egyháztagnak református hite a nagy tömeget véve „névben él csak, többé nincs jelen“. (Régen leszegeztem ugyanis azt az elvemet, hogy öregebbekkel szemben csak annyiban gyakorlok kritikát, hogy nem követem őket. Ehhez pedig minden ifjú nemzedéknek joga van.) Éppen ezért annak látása, hogy egyházunk ereje nagyon megcsappant s következetes kálvinista életet napjainkban oly keveset látni, annak kijelentésére készlet, hogy a régi utat mindenben többé nem követhetjük. Nem engedhetjük mindenekelőtt azt, hogy ifjúságunk vagy a lelkiekkel való nemtörődömség álláspontjára helyezkedjék, vagy pláne más világnézet befolyása alá kerüljön. Itt van mindjárt a tanuló ifjúság ügye. Tudom azt, hogy azok mindegyike hozott némi vallásos emléket magával a szülei házból. De a mi mai református életünkben nem juthatott benne öntudatra: miért is vagyok én református? A Bibliát talán még nem meri lekicsinyelni, de viszont nem is látja benne Istennek szent beszédét s oly kevesen jutnak el annak felismerésére, hogy „nékem az élet Krisztus“. Mivel pedig köztudomású tény az, hogy iskoláink felekezetiék ugyan, de sajnos világnézeti nem pontosan meghatározhatók, nem remélhetjük azt, hogy itt fognak szert tenni ifjaink a mai korban különösen nélkülözhetetlen, szigorúan körülhatárolt világnézetre. Ezért van tehát szükség a nyári konferenciázásokra. A nyár hosszú. Aki egy-egy ilyen gyűlésen nagy indítást kapott, annak van ideje a meditatálásra. Éppen ezért aki csak teheti, küldje el gyermekét, vagy rokonát egy ilyen gyűlésre. Milyen nagyszerű lenne az is, hogyha megindulna egy olyan mozgalom, amely céljául tűzné ki, hogy arra érdemes szegény fiúknak egy kis szórakozási, de egyszersmind főként lelki felfrissülési lehetőséget nyújtson egy diáktáborban. . . Az iparos és kereskedő-ifjak helyzetét nem ismerem annyira, hogy róluk írhassek. . . Itt van azonban a földműves ifjúság ügye. . . Az az egyház, amelyik tagjainak többségében földművesekből áll, keservesen fogja megfizetni azt a mulasztást, hogy a földműves ifjakkal alig foglalkozik. E lap olvasói bizonyára jól ismerik a falusi helyzetet. Láthatják milyen erővel tör utat községeinkben a modernizmus szelleme. Az is tény, a különböző világnézetek a lehető legnagyobb erővel vetették magokat szerte a világon az ifjúsági munkára. Milyen igazság az, hogy akié az ifjúság, azé a jövő!

És most szeretném megkérdezni, mit tesznek a magyar református egyház előjárói s tagjai, mint egyének a bibliás ifjúsági munkáért? Hallatják-e szavukat, hogy a református ifjúság nevelése csakis kizárólag református szellemben történjék? Áldoznak-e legalább havi néhány fillért az ifjúsági munka céljaira, vagy pedig erre nem szokott telni?

Az ifjúság nevelése nemcsak egyházi, hanem világnézeti szempontból is nagyfontosságú. Bizonyára kellemetlen látvány minden hívő református testvérem számára is egy csak keresztlevéllel dicsekvő

„kálvinista“ közéleti férfiú. Éppen ezért tegyük meg mindent az ifjúság erőteljes református keresztényen szellemben történő neveléséért. Bátran állítom, hogy apáink mai legfőbb missziója az ifjúsági kérdés felkarolása.

Dr. Kiss Barnabás.

„Más.“

A rádió hireinek a közlésénél, nagyon gyakran halljuk hangzani ezt a szót, kifejezést; „Más.“ Nekem nagyon megtetszett ez s feltettem magamban, hogy bizonyos össze nem tartozó, de tanulságos dolgok, gondolatok, események leírásánál én is igénybeveszem ezen szócskát: „Más.“ Kezdem hát!

Magyarittebei lelkész-koromban feltettem magamban, hogy egyik legközelebb lakó lelkész társamat, Szaboleska Mihályt meglátogatom Temesváron. Emlékszem, hogy cigaretta helyett hatalmas pipát adott a kezembe s kapacitált, hogy gyujtsak rá.

Alig szipantottam azonban a pipából egyetkettőt, így szóltam az én kedves házigazdámhoz: Kedves Mihály bátyám! Mutasd be már nekem a templomot, ahol a temesvári atyafiak dicsérik az Istent.

— Templomunk nincsen — mondá Szaboleska — csak imaházunk van.

Bementünk aztán az imaházba. Nagy, hatalmas terem volt ez, hollandus mennyezettel, orgonával, szószékkel ellátva!

A papszéken kis bársony-teríték volt elhelyezve s ennyi volt ráírva: Szaboleska Mihálynak.

Feltűnt azonban, hogy a bársony-teríték alsó részéről hiányzik a himzés. Sejtettem mindjárt, hogy valaki ollóval, avagy késsel lemetszette a teríték egy részét.

— Hát hová lett innét a himzés? — kérdeztem Miska bátyától.

Szaboleska kissé elkomolyodott s aztán így szólt: Egy vallásos lelkületű hölgy ajándékozta ezt a terítéket. A nevem után azonban odairta, hogy nagy költő stb. stb. Hát aztán lemetsztem onnét azt a dicsőhimnuszt. Puritán ember vagyok. Nem szeretem én az ilyen dolgokat.

Hirtelen azt akartam mondani: Pedig hát nagy poeta kigyelmed Miska bátya! De nagyon rossz szabómester lett volna belőled.

De mégis nem szóltam semmit. Kijöttünk az imaházból s befejeztem szerény látogatásomat. S azóta nem jártam a temesvári imaházban. Ma már Isten kegyelméből, huszonekét éve ennek. Azt azonban őszintén írhatom, hogy azt az egyszerű bársony-terítéket sehogysem tudom elfelejteni.

Amikor látom ma, hazánk csonkaságának eme rettenetes idején a fővárosi lapok fényképei nyomán az örökös paradét, cécót, az örökös csindrattát, mindig eszembe jut, hogy a puritán elvek, eszmék csődött kezdenek mondani a mi soraink között.

Holott a puritán eszmék, elvek követése tehetné igazán nagygyá, boldoggá, hatalmassá a magyar nemzetet.

S ezen a téren reánk reformátusokra óriási szerep várna. Nekünk kellene a közvélemény fülébe dörögni: Hagyjatok fel azokkal a parádés tempókkal, mert elpusztulunk.

De ma már, mintha mi is húzódoznánk ettől a nagy, szent feladattól.

De hát nem is csoda. Hiszen a magyar református puritán eszmék jelvénye is oda van, eltűnt, elveszett. Ott van már az is, megszállt területen. Ott van a temesvári református imaház papszékén... Más!

Élénkebb, vidámabb társas összejövetelek alkalmával nagyon sokszor megtörténik, hogy egymely szórakozott urak, atyafiak elcseserélik egymásnak a felsőkabátját. Van aztán mosolygás, kacagás, amikor egymely alacsonyabb termetű úr, magára veszi egyik-másik hóri-horgas atyafinak a kabátját.

Erről a jelenetről jut eszembe egyházi életünk amaz újítása, mely szerint a közel jövőben, a lelkipásztorok is kicserélhetők lesznek. Csak attól félek, hogy egy-egy ilyen csere után, a mi közegyházunk komolyabb képviselője, nem annyira mosolyogni, mint inkább sirni fog.

A látszat ugyanis csal. Vannak emberek, akik a világ szemében nagyon kicsinyek, akik felett holmi kézlegyintéssel szoktak napirendre térni bizonyos körökben és helyeken. Holott ezek az emberek nagyon sok esetben, a morál, a puritán eszmék szemüvegén nézve, valósággal az égig érnek. Viszont vannak emberek, akik a világ szemében nagyok, óriások, a morál szemüvegén nézve, azonban, csak parányi elősdiék, filokszerák.

Mit sem fog érni később az a helyzet, amikor majd egyik-másik zsinati atya, a közegyház egy-egy óriási károsodása után így fog beszélni: Mondtam én már a zsinat alkalmával is a szállodában, hogy nem jó lesz ebből a dologból. De hát kénytelenek voltunk megszavazni... Más!

Pár évvel ezelőtt a gyomaiak deputációképen utaztak Pestre. Az én kedves Harsányi Pál esperes barátom volt a deputáció vezetője.

A lapok aztán azt írták erről, hogy Harsányi Pál szép üdvözlő beszéde után, Vass József kegyelmes úr a nála megszokott szellemességgel, a többek között ezt mondotta: „A kétezer esztendő pap beszél a négyszáz éves paphoz.“

Amikor ezen sorokat elolvastam, hirtelen az jutott eszembe, hogy mégis csak okos emberek ezek a gyomai magyarok. Okos emberek már csak azért is, hogy annakidején Harsányi Pál kedves barátomat és nem engem választottak meg papjuknak. Mert ha véletlenül engem választottak volna meg, hát bizony amilyen különös szokásaim vannak, nem álllok jól magamért, hogy Vass József kegyelmes úr fenti kijelentése után, a deputáció végeztével, természetesen illő tisztelettel és diszkrétcióval, csendesen oda ne sugtam volna a fülébe: Kegyelmes Uram! Az új bunda melegebb, mint a régi... Más!

Valahol azt olvastam a francia tisztviselőkről, közalkalmazottakról, miszerint ötvenesztendős korukban egy-egy házat, hajlékot igyekeznek maguknak szerezni. Ez a francia szokás módfelett megtetszett nekem is.

Tavaly, amint betöltöttem az ötvenedik esztendőt, egy vállalkozó-mestert hívtam magamhoz és megalkudtam vele. S aztán hozzáfogtam a szerény, egyszerű hajlék építéséhez.

Persze a kritika, a közvélemény hangja azonnal megszólalt. Az egyik ember így szólt: Mire való dolog ez! Fiatal még a tiszteletes úr. Ráért volna erre még.

A másik ember ezt mondta: Jobb lett volna, ha az árát a szegényeknek adta volna. A harmadik így beszélt: Jobb lett volna, ha az édes atyjának állított volna diszes emléket.

A negyedik így dikciózott: Ennek a háznak az árát az árváknak kellett volna adni.

Megszólalt az ősi magyar atok, magyar vétek is: Jobb lett volna, ha az árát elmulatta volna. Hiszen minden hiábavalóság!

Azt azonban, hogy okosan tettem, helyesen tettem, nem hallottam senkitől.

De mégis halottam ezt a kijelentést is.

Nevezetesen a cseréptető felrakása alatt megállt mellettem egy atyafi s velem együtt szemlélte az ácsok munkáját. Ránéztem s aztán komoly ábrázattal így szóltam hozzá: Ugy-e, hogy okosan tettem, hogy házat építettem?!

Hát aztán nehezen, de nagyon nehezen rámondta: Igenis!

*

Most pedig kedves olvasóim „Más” című szerény írásomat befejezem. Isten kegyelméből a jövőben folytatjuk. A viszontolvasásra!

Baráth Imre.

Halottaink

Dr. Meczner Sándor, a kecskeméti református jogakadémia nyilv. rendes tanára, munkás életének 60-ik, jogtanári működésének 34-ik évében, súlyos szenvedés után elhunyt.

Dr. Sárkányi Lajos, a kolozsvári kollégium egykori igazgatója, július hó 2-án elhunyt.

Áldott legyen emlékezetük!

Nagy Gergely nyug. református tanító életének 71-ik évében Debrecenben elhunyt. Temetése július hó 5-én ment végbe nagy részvét mellett.

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspök úr nyári szabadságának ideje alatt minden héten pénteken délután 10—12 óráig fogad.

Laptulajdonos szerkesztőnk, dr. Kun Béla egyetemi tanár, július 9-én hosszabb külföldi útra ment. Távollétében, mivel **Révész Imre szerkesztőnk** is szabadságon van, a szerkesztői feladatokat

Magyar Bertalan munkatársunk látja el. A lap számára szóló közleményeket éppen ezért *nagyon kérjük, nem a szerkesztők valamelyikének nevére, hanem a lap címére, a Méliusz könyvesboltba küldeni.*

Egy különös perről írt vezércikket Szentpéteri Kun Béla a Református Figyelő legutóbbi számában. Arról a perről szól, amelyet a kir. kincstár nevében indítottak a református Kollégium ellen a debreceni tudományegyetem hittudományi fakultásán szervezett tanszékek fenntartásáért kötelezett évi 70.000 korona évjáradék valorizált összegéért. Elmondja, hogy a Kollégium milyen gavallér volt az egyetemmel szemben. Továbbá, hogy a Kollégium a 70.000 koronákat évről-évre fizette s azt ellenvetés nélkül elfogadták. Elmondja, hogy az államnak joga van valorizációt követelni, a Kollégiumnak meg nincs, holott a Kollégiumnak a tízmillióshadikölesönkötvény után évi 600.000 korona követelése volna az államon. Végül azt a reményét fejezi ki, hogy a magyar kultúra legfőbb öre nem fogja engedni a magyar kultúra egyik legrégebb s legnagyobb várának morális szempontból is kérdés tárgyává tehető anyagi leromlását. A magunk részéről ezekhez azt fűzzük hozzá, hogy a kincstár még *március végén* adta be keresetét, melynek tárgyalása *július 15-én* lesz. A rendelkezésre álló negyedfél hónap alatt a Kollégium bizonyára teljesen felkészült a perre és a tényeknek és a jogi helyzetnek minden oldalról alapos megvilágításával védi ki a valóban méltánytalan támadást.

Csikész Sándor egyetemi tanár igen értékes vetített-képes előadást tartott a Nyári egyetemen július hó 8—10. napjain „Jézus nyomai a szentföldön” címmel.

A harmadik Országos Presbiteri értekezlet 1929 augusztus hó 25-én megy végbe Miskolcon. Az értekezleten résztvehet minden lelkészi és világi jellegű presbiter és minden érdeklődő egyháztag. A jelentkezési díj 3 pengő, mely legkésőbb aug. hó 5-ig az „Országos Református Lelkészegyesület Gyűlési Irodája, Ilyés Bertalan püspöki titkár által, Palóczy u. 33. Miskolc” címre küldendő.

Az Országos Református Lelkészegyesület lelkészi konferenciája, az Országos Presbiteri Szövetség nagygyűlése, az ORLE nagy kálvineumi ünnepélye és országos közgyűlése, az Országos Református Jóléti Társulat közgyűlése 1929. évi augusztus hó 22—27. napjain fog tartatni Miskolcon. Az ORLE konferencia tagjai augusztus 22-én délután Diósgyőrré, 23-án Vasgyártelepre, 24-én Lillafüredre, 27-én Putnokon keresztül Aggtelekre rándulnak ki. Jelentkezési díj 8 pengő, mely legkésőbb augusztus hó 5-ig Országos Református Lelkész Egyesület Gyűlési Irodája Miskolc címre küldendő. Akik a háromnapos lelkészi tanfolyamon kívül a kirándulásokon is részt ohajtanak venni, még 10 (tíz) pengő kirándulási díjat is küldjenek. A jelentkezők gyorsvonatra is érvényes félárú jegy váltására jogosító vasúti igazolványt kapnak. — A résztvevők elszállásolása kizárólag magánháznál, az étkezés pedig közösen történik. Az ellátási díj 6 pengő. — Augusztus hó 22-én 8 órakor lesz a konferencia ünnepélyes megnyi-

tása. 10—1 óráig három csoportban tartatnak előadások. A lelkészek és világiak részére előadás lesz a főgimnázium tornacsarnokában. A papnék konferenciája a főgimnázium rajztermében lesz. A református vallástanító-lelkészek a főgimnázium tanácstermében tartják értekezletüket. Este 6 órakor hét helyen evangelizációs istentisztelet lesz. Augusztus 23-án a konferencia folytatása. Előadások szintén három csoportban tartanak. Délután a Vasgyártelepen közös előadás. 24-én előadások. Református vallástanító-lelkészek és világiak értekezlete. 25-én lesz az Országos Presbiteri értekezlet és nagygyűlés, az ORLE választmányi gyűlése. Augusztus hó 26-án lesz az Országos Református Lelkész Egyesület közgyűlése, délután 3 órakor az Országos Református Jóléti Társulat ülésezik. Este 6 órakor a miskolci Kálvinszövetség szeretetvendégséget rendez. Augusztus hó 27-én kirándulás Aggtelekre. — Szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe a konferenciát. Jöjjenek el és hívjanak másokat is.

A Debreceni Nyári Egyetem az idén is megtartja tanfolyamát. Az előadások július hó 3-án kezdődtek és július hó 28-ig tartanak. A nyári egyetem résztvevői hallgathatnak történelmi, földrajzi, irodalmi, filozófiai, erkölcsstani, esztétikai, etnografiai előadásokat, nyelvórákon gyarapíthatják nyelvismeretüket, megtekintik az egyetemi klinikákat, Hortobágyot, gazdasági akadémiát, Nyíregyházát, Lillafüredet, Tokajt, Sárospatakot, Budapestet, Balatont.

Vitézzé avatás. A legutóbbi vitézavatáson a Kormányzó úr Ö föméltósága dr. Pallmann Péter gyulai lekipásztort vitézzé avatta. Dr. Pallmann Péter ez alkalomból nevét *Bánáthyra* változtatta.

Szatmáron egyházmegyei lelkészértekezlet volt július hó 11-én.

A Templomgyesület Hitvédelmi Szakosztálya július hó 5-én délután, 6 órai kezdettel tartotta rendes havi gyűlését a kollégium dísztermében szép érdeklődéssel. Ez alkalommal Madar Zoltán segédlelkész tartott értékes előadást a látható egyház megalakulásáról, fejlődéséről. A Hitvédelmi Szakosztály immár hét év óta állandóan tart összejöveteleket és fejt ki eredményes munkát a debreceni egyház hitéletének elmélyítésében és védelmében.

A debreceni KIE július hó 14-én egész napos kirándulást rendez a gúti erdőbe.

A szatmári Ifjúsági Biblia-Kör július hó 21-én ifjúsági napot rendez.

Nyugalombavonulás. Szücs László örségi esperes, senyeházi lelkész 1929 október hó 1-én saját kérelmére nyugalombavonul.

A debreceni református tanítóképző-intézet 1919-ben végzett növendékei július hó 2-án tartották 10 éves találkozójukat a kollégiumban. Az oratóriumban istentiszteleten vettek részt. Az istentiszteletet dr. Veres István tanítóképző-intézeti igazgató végezte.

A sonyeházai gyülekezet Szücs László héregi lelkészt választotta meg lekipásztorául.

Tájékoztató. Az országos lelkészi nyugdíj- és özvegy-árvai gyámintézet végrehajtó bizottsága az esperesi hivatalhoz és a pénzkezelőkhöz 2287—1929. szám alatt a következő körlevelet intézte: A nyugdíjintézeti járulékok beszédese, valamint a késedelmi kamatok felemelése tárgyában hozott 73—1929. számú konventi határozat 2. és 3. pontjának teljes szövegét szíves tudomás és további intézkedés végett az alábbiakban közöljük: 1. Az ügyrendnek a 15—1915. számú konventi határozattal megállapított 82. §-át a következőleg módosítja: „A július hó 1. napja után fizetett járulékok után a kirovás évének július hava 1. napjától a befizetés hónapjának utolsó napjáig késedelmi kamat jár és pedig, ha a késedelem *nem több hat hónapnál, évi 4%, ha több, a késedelem egész idejére 8%.*” 2. Ennek előrebocsátása mellett felkérjük az érdekelt esperes urakat, hogy a hátralékos nyugdíjintézeti járulékok behajtása iránt a rendelkezésre álló törvényes eszközök igénybevételével *haladéktalanul intézkedni* szíveskedjenek. Ez alkalommal felhívjuk az esperes és pénzkezelő urak nb. figyelmét a 3535—1924. számú körlevelünk 6. bekezdésében foglaltakra, mely szerint a végrehajtásról szóló 1908. évi XLI. t.-c. 6. §-ának utolsó bekezdése szerint a nyugdíjintézeti járulékra, mint szolgálati viszonyból származó tartozásra, az érdekelt lelkész járandósága 20%-a ($\frac{1}{5}$ rész) igénybevehető, vagyis lefoglalható s így a járulékok behajtása *akadályba nem ütközik* és ez okból nemleges végrehajtás nem fordulhat elő. Végül felkérjük a nagytiszteletű esperes urakat, hogy szíveskedjenek különösen azokat a nyugdíjintézeti tagokat *fizetésre szorítani*, akik fizetési kötelezettségüknek már évek óta nem tesznek eleget. Budapest, 1929 június 7. A lelkészi nyugdíjintézeti végrehajtó bizottság. — *Dr. Benedek Zsolt*, bizottsági előadó.

A debreceni Egyetemi Diákasztal (Mensa Academica)-nál, az 1929—30. tanév I-ső felében (1929. szeptember 16-tól) 50 feldíjas (havi 14 pengő) ebéd- vacsora hely kerül betöltésre. E helyek elnyerésére szóló bélyegtelen folyamodványok; a Mensa Academica Felügyelő Bizottságához címezve, 1929 szeptember 10-ig, az egyetemi quaestori hivatalba adandók be. Mellékelendő: 1. Leckekönyv (ill. az egyetemre először iratkozónál az érettségi bizonyítvány) hiteles másolata. 2. A szülők társadalmi állásáról, vagyoni viszonyait és családjuk nagyságát részletesen feltüntető, egy éven belül kiállított hatósági bizonyítvány. 3. Törzslap, amelyet minden pályázó lelkiismeretesen kitölteni köteles. Törzslapot a quaestori hivatal minden pályázónak díjtalanul ad. Elkészve, vagy hiányosan felszerelt kérések tárgyalás alá nem kerülnek. Kedvezményt nem nyert hallgató, havi ebéd-vacsoráért 28 pengőt fizet, amiért folyamodni nem kell. Egy napi ebéd-vacsora jegy ára 1 pengő. A Mensa 1929. szeptember 9-én kezdi meg működését. Szeptember 9-től—15-ig étkezni napijeggyel lehet.

A Debreceni Egyetem Tisza István Internátusába az 1929—30. tanév I-ső felében való felvételére szóló leckekönyv, ill. az egyetemre először iratkozónál az érettségi bizonyítvány hiteles

másolatával és a szülők vagyoni viszonyait feltüntető hatósági bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvények, a Felügyelő Bizottsághoz címezve 1929. szeptember 5-ig nyújthatók be a Debreceni Egyetem Quaestori hivatalánál (Református Kollégium.) Lakás, fűtés, világítás, reggeli, ebéd-vacsora, ágynemű és annak mosása havonként 38 pengő, ami minden hónap elsején pontosan fizetendő. Akik a Mensán féldíjas ebéd-vacsora kedvezményben részesülnek, mindezért havi 24 pengőt fizetnek.

Keresztyén eszperantó gyűlés Budapesten.

Az eszperantó világszövetség hatalmas kongresszusát Budapesten tartja augusztus első napjaiban s ez alkalomból a Budapesti Keresztyén Ifjúsági Egyesület a külföldi vezetőséggel egyetértve külföldi KIE. eszperantisták tiszteletére augusztus 4-én családi-estélyt fog rendezni. A fásori református egyház át is engedte már tanácstermét e célra. Bizonyára budapesti evangélikusok és reformátusok közül sok érdeklődő fog erre a nagyon szépnek ígérkező estélyre felvonulni, hogy a világ legkülönbözőbb részeiből fővárosunkba sereglő testvéreket meleg szívvel üdvözlje. A programot, mely eszperantó és magyar nyelven fog végbementni, lapunk következő számaiban közöljük.

Csonkamagyarország területe 93,035 km², lakóinak száma 7.988,310. Ebből róm. kath 63,9, református 21, ág. ev. 14,3, zsidó 5,9, gör. kath 2,2 százalék. Az ország területbe elvesztett 71,4 százalékot, lakosságából pedig 63,5 százalékot.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2331—1929.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy az I. lelkészképesítő szóbeli vizsgálat idejéül a f. évi szeptember hó 24 (kedd) és következő napjait a II. lelkészképesítő szóbeli vizsgálat idejéül a f. évi szeptember hó 26. (csütörtök) és következő napjait tűztem ki. Mindkét vizsgálat a debreceni Kollégium épületében tartatik.

Az első vizsgálatra jelentkezni kell szeptember 23-án, (hétfő) délelőtt 11 órakor a lelkészképző intézeti igazgatónál, ennek hivatalában (Kollégium.)

A második vizsgálatra jelenkezni kell szeptember 25-én, (szerda) délelőtt 11 órakor az egyházkerületi lelkészi főjegyzőnél, a püspöki hivatalban.

A zárthelyi írásbeli vizsgálatok a jelentkezések napjain délután 3 órakor tartatnak meg az oratóriumban.

Mind az első, mind a második vizsgálatra jelentkezők a vizsgálatot megelőzőleg egy hónappal tartoznak okmányaik (theol. végbizonyítványok; illetőleg I. lelkészképesítő vizsg. bizonyítvány; az összes szolgálati bizonyítványok a theol. tanfolyam bevégezése, illetőleg az I-ső lelkészképesítő vizsgálat letétele óta) a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz,

illetőleg az egyházkerületi főjegyző teendőikkel megbízott Maklár Károly lelkészhez (Kunhegyes) beküldeni, hogy az esetleges hiányok pótlására idő álljon rendelkezésre.

Felkérem Nagytiszteletű esperes urat arra is, hogy amennyiben a vizsgálatot megelőző utolsó hónapban valamelyik jelölt ellen fegyelmi eljárás tétetnék folyamatba, úgy erről, a vizsgálat idejét megelőzően, hozzám jelentést tenni méltóztassék.

Debrecen, 1929. július hó 5. napján.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A békésszentandrási református egyház II. sz. kántortanítói állására pályázatot hirdet. Javadalom: Lakás kerttel. 21 kis hold föld, 2¹/₂-öl tűzifa, stóla, államsegély (értékegység 30.) Kötelesség: a rábízott osztályok vezetése, másodhavonként kántorkodás, egyházi jegyzőség, ismétlőiskolai tanítás, lelkész helyettesítése, belmissziói munkában közreműködés. Pályázatok július 27-ig iskolaszéki elnökhöz. Menekültek B-listások előnyben. Vasúti állomás 6 km-re.

Pályázati hirdetmény.

A tiszasasi református egyház lemondás folytán megüresedett III. számú férfi tanítói állásra pályázatot hirdet. I. Javadalom: 1. Természetben lakás három szoba előszobával teljesen új épület mellékhelyiségekkel pincével. 2. Fizetés az egyháztól a 122,000 számú rendelet szerint. 3. Megfelelő fizetés kiegészítő államsegély. II. Kötelességek: 1. A reábízott osztályok vezetése. 2. Lelkész és kántor díjtalan helyettesítése. 3. Ifjúsági és mindenemű belmissziói munkában, vasárnapi iskolában díjtalan segédkezés. Orgonázni tudó okleveles tanítók keresztlevéllel, oklevéllel, működési, orvosi, honossági, kommunizmus alatt tanúsított magatartásukat igazoló községi és lelkészi bizonyítványokkal s végül az illetékes királyi tanfelügyelői véleménnyel ellátott kérvényüket augusztus 1-ig alólírott iskolaszéki elnökhöz küldjék. Menekült B) listások, valamint próbaéneklésre és orgonázásra saját költségükön, a pályázat lejártáig vasárnapokon jelentkezők előnyben részesülnek. Jelöltje az egyháznak nincs. Állás szeptember 1-én elfoglalható, de csak a miniszteri jóváhagyás után jogerős. Pályázat visszaküldésére bélyeg csatolandó.

Tiszasas, 1929 július 10.

Komlósi Gábor

református lelkész, isk. széki elnök.

Pályázat

a Debreceni Jótékony Nőegylet árvaházának felügyelőnői állására. Gyermeket szerető, gondos, a háztartásban teljesen jártas, középkorú, egyedül álló protestáns nő jelentkezhetik Fráter Erzsébet elnöknél, Kossúth ucca 29. szám alatt személyesen vagy írásban s ott a feltételekről tájékozást nyer.

Pályázat.

A mezőtúri református gimnázium 1929. évi szeptember hó 1-én elfoglalandó fizika-matematika szakos, miniszteri kinevezés alá eső rendes tanári állásra, a szabályszerű illetményekkel, pályázatot hirdetünk.

Pályázhatnak, református vallású, a jelzett szakra képesített okleveles tanárok, vagy tanárjelöltek. Pályázók a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett kérvényeiket, életkorukat, családi állapotukat, magyar állampolgárságukat, megbízhatóságukat, végzett tanulmányaikat, eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelve f. évi július hó 28-ig küldjék be az intézet igazgatóságához.

Mezőtúr, 1929. július 9.

Csomasz Dezső,
az igazg. tanács elnöke.

Borsos Károly,
igazgató.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

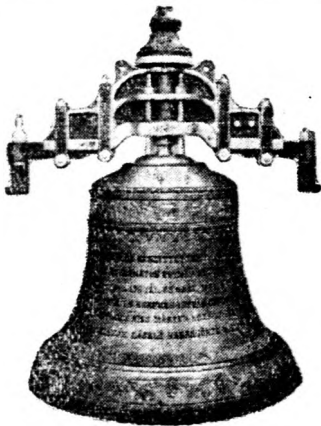
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő lütképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények, zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen város és a Tiszántali ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

Legkisebb új énekeskönyvek

Legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül izléses bőrkötésben **11×8 cm. nagyságban.**

	Pengő
Legfinomabb barna bőrkötésben, közepén csinos arany-kehellyel, valódi aranymetsszéssel, dobozban	14.-
Fekete, kigyópréslésű bőrben, fenti kivitelben	14.-
„ bőr, kockázott selyemprésléssel, fenti kivitelben	14.-
Sötétkék bőr, csikos selyemprésléssel, fenti kivitelben	14.-
Szürke bagaria bőrben, az alsó balsarokban aranykalász-, szőlőfürt-disszel, fent a jobb sarokban csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszéssel, dobozban	14.-
Fekete bagariabőr, fenti minőségben	14.-
Meggyszínű ecrassébőr, fent csinos aranykehellyel, lent igen művészi arany-szalag díszítéssel, valódi aranymetsszéssel, dobozban	14.-
Sárgaszínű ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétlila ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétbarna ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétzöld ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Szürke ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Világosbarna ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétszürke, divatos batikolt bőrben, közepén igen csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszéssel, dobozban	14.-
Sötétszürke bőr, fenti minőségben és kivitelben	14.-
Sötétzöld bőr, fenti minőségben és kivitelben	14.-
Világosdrapp kigyóbőr, rendkívül izléses és csinos kivitelben, közepén csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszéssel, dobozban	14.-
Sötétdrapp kigyóbőr, fenti kivitelben	14.-
Szürke krokodilbőr, közepén csinos aranykehellyel, valódi aranymetsszéssel, dobozban	14.-
Sötétbarna krokodilbőr, fenti kivitelben	14.-
Fekete, valódi fókabőr, igen finom hajlítható fedélben, minden dísz- és kehely nélkül, valódi aranymetsszéssel	14.-
Sötétbarna, valódi fókabőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétbordó, valódi fókabőr, fenti kivitelben	14.-

Kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ“
KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN,

Ferenc József-ut 26. sz. Telefon 2-70.